

Datum:
2026-07-09

Diarienummer:
MHN-2026-00337

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Handläggare:
Mattias Hogvall

Yttrande av slutredovisningen av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet (MHN-2026-4501)

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** överlämna yttrandet daterat 19 augusti 2026 till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Ärendet

Slutredovisningen innehåller förslag med syfte att förebygga illegal avfallshantering. Förslagen handlar bland annat om att stärka samverkan inom länen, tydligare granskningen av kommunernas tillsyn, införande av miljö sanktionsavgift för osorterat bygg- och rivningsavfall och möjlighet för kommunerna att få ersättning vid provtagning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställer sig i huvudsak positiv till förslagen men har en antal frågor och synpunkter på slutredovisningen.

Beredning

Ärendet har inga konsekvenser sett ur perspektiven för barn eller jämställdhet.

Ärendet kan ha konsekvenser ur ett näringslivsperspektiv eftersom flera av förslagen syftar till att motverka osund konkurrens.

Föredragning

Genom regeringsbeslut M2022/00531 av den 16 juni 2022 fick Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen, Tullverket samt

länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Skånes, Stockholms och Västra Götalands län i uppdrag att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrott. Inom ramen för uppdraget har myndigheterna arbetat för att stärka samverkan i syfte att förebygga illegal avfallshantering.

I delredovisningar under åren 2023, 2024 och 2025 har myndigheterna presenterat förslag till författningsändringar och andra åtgärder för att underlätta samverkan, förtydliga ansvarsfördelningen samt effektivisera informationsutbytet mellan berörda myndigheter och kommunala tillsynsmyndigheter. Föreliggande skrivelse utgör slutredovisningen av regeringsuppdraget och beskriver arbetet som bedrivits sedan den senaste delredovisningen i mars 2025.

Vidare presenteras sex nya förslag till regeringen:

- Att Arbetsmiljöverket, i samverkan med länsstyrelserna och övriga myndigheter inom Center mot arbetslivskriminalitet, får i uppdrag att utreda hur länsstyrelsernas samverkan med centret kan stärkas i frågor rörande avfallsbrott.
- Att Naturvårdsverket får i uppdrag att utreda en närmare reglering av länsstyrelsernas uppföljning och utvärdering av den kommunala tillsynen i länen.
- Att en miljöstraffsavgift införs vid utebliven sortering av bygg- och rivningsavfall. 10 000 kr för juridisk person och 3 000 kr för fysisk person eller en ideell förening.
- Att ändringar görs i miljöbalken för att säkerställa tillsynsmyndigheternas möjlighet att kräva ersättning av verksamhetsutövare för kostnader kopplade till provtagning och analys.
- Att de uppdragsmyndigheter som deltagit i detta uppdrag får i uppdrag att fortsätta samverkan mot avfallsbrottslighet under ytterligare tre år.
- Ett gemensamt instämmande till Miljöstraffrättsutredningens förslag om författningsreglerad myndighetssamverkan inom miljöbrottsområdet."

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen ställer sig generellt positiv till de förslag som presenteras i slutredovisningen. Miljöförvaltningen framhåller att det är av största vikt att förslagen verkställs så snart som möjligt för att effektivt motverka avfallsbrottslighet.

Miljöförvaltningen har följande synpunkter och frågor:

- Samverkan mot arbetslivskriminalitet: Miljöförvaltningen betonar att kommunerna bör inkluderas i samverkan då de bedriver huvuddelen av tillsynen och besitter den mest aktuella lägesbilden.
- Reglering av tillsynsuppföljning: Miljöförvaltningen ställer sig positiv till granskning av kommunal tillsyn, med särskilt fokus på att motverka jäv och dubbla roller. Det är viktigt för rättssäkerheten och för att stärka förtroendet för myndigheternas arbete.
- Miljöstraffsavgift för bygg- och rivningsavfall: Miljöförvaltningen stödjer avgiften men anser att beloppen är för låga. Förvaltningen efterfrågar även tydligare vägledning kring när avgiften ska tas ut och hur den ska beräknas.

- Ersättning för provtagning: Miljöförvaltningen är positiv till förslaget men önskar tydlig vägledning för att provtagningen ska vara juridiskt hållbar i domstol.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 9 juli 2026
- Bilaga, Förslag till yttrande

Miljöförvaltningen

Linda Jacobson
Förvaltningsdirektör

Datum:
2026-08-19

Diarienummer:
MHN-2026-0033

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Yttrande

Klimat- och näringslivsdepartementet

Handläggare:
Mattias Hogvall

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Yttrande över slutredovisningen av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet, dnr. KN2026/00788 Remisstid: 11 september 2026

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (nämnden) ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som presenteras i slutredovisningen. Nämnden framhåller att det är av största vikt att förslagen verkställs så snart som möjligt för att effektivt motverka avfallsbrottslighet.

Nämnden har dock följande synpunkter och frågor:

Utred hur länsstyrelserna kan samverka med Center mot arbetslivskriminalitet

Nämnden vill understryka att det är kommunerna som bedriver den största delen av tillsynen inom avfallsområdet. Det är därför av yttersta vikt att kommunerna inkluderas i denna samverkan i så stor utsträckning som möjligt.

Utred om länsstyrelsens uppföljning och utvärdering av tillsynen i länet bör regleras närmare

Nämnden vill föra fram vikten av en enhetlig och samordnad tillsynsvägledning från länsstyrelserna, för att stärka tillsynen inom avfallsområdet och göra den mer likvärdig.

Nämnden upplever att det finns skillnader mellan länsstyrelserna när det gäller styrning, samordning, tillsynsvägledning och revision vilket försvårar kommunernas möjligheter att arbeta strukturerat och enhetligt.

Nämnden är positiv till att länsstyrelsernas revisionsverksamhet blir mer strukturerad och att länsstyrelserna får en större roll i det brottsförebyggande arbetet. För att få avsedd effekt vore det gynnsamt om revisionen kombineras med en god tillsynsvägledning.

Nämnden är positiv till att den kommunala tillsynen följs upp och granskas. Nämnden

anser att frågor om jäv och andra intressekonflikter bör ges särskild uppmärksamhet inom ramen för denna granskning. En tydlig och rättssäker tillsyn är viktig för att upprätthålla förtroendet för myndigheternas arbete. Vid mål rörande avfallsbrottslighet har det framkommit att det inte är ovanligt att personer inom kommuner eller myndigheter (politiker eller tjänstepersoner) har dubbla roller, vilket kan leda till att egna bolag främjas och att beslut påverkas för att underlätta fusk.

Inför krav på miljöskaktionsavgift kopplat till utsorteringskravet för bygg- och rivningsavfall

Nämnden är positiv till införandet av en miljöskaktionsavgift för osorterat bygg- och rivningsavfall. I likhet med Naturvårdsverkets bedömning i slutredovisningen anser nämnden att nivåerna för avgiften är för låga. Det är dock ett steg i rätt riktning, och förhoppningen är att avgifterna kan höjas vid ett senare tillfälle genom översynen som planeras.

Nämnden anser dock att det är otydligt när en miljöskaktionsavgift ska tas ut; sker det vid påvisat osorterat kärl på byggarbetsplatsen, eller först när ett sådant kärl lämnar platsen? Ska avgift beslutas för varje enskilt osorterat kärl eller avfallsfraktion som ligger fel? Nämnden bedömer att det finns ett antal oklarheter avseende tillämpning som behöver tydliggöras.

Tillsynsmyndigheters möjlighet att kräva ersättning av verksamhetsutövaren för provtagnings- och analyskostnader

Nämnden är positiv till förslaget men vill framhålla att det krävs en tydlig vägledning för hur provtagning ska utföras för att resultaten ska vara rättssäkra och kunna läggas till grund för tillsyns- och rättsliga processer.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Klara Ellström
ordförande

Birgitta Robért
nämndsekreterare